

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

L'escola La Gavina alça el vol després del fang

Pàg. 10

ENTREVISTA:
Emilio Sampedro,
president de CONCOVAL.

Pàg. 13

ECONOMIA PER LA VIDA:
Musica pel clima,
Art i acció climàtica.

Pàg. 16

ESS:
La solidaritat
que va sorgir del fang.

Pàg. 19

Salut laboral per a persones i organitzacions.

Transformem el nostre entorn mitjançant aportacions de caràcter social amb la fórmula cooperativa com a motor de canvi.

- Integració de la prevenció de riscos laborals, des de la proximitat i la implicació.
- El BenEstar de les persones, el motor de l'Economia.

Confiança

Comunitat

Coneixement

SelPrA
sepra.coop

Assegurem compromís

Descobreix les assegurances ètiques i solidàries

Amb Arc Cooperativa pots fer un consum responsable tot impulsant el mercat social

www.arc.coop

FEM ECONOMIA SOCIAL

Serveis per a entitats i col·lectius d'economia social i autònoms

Ajudem en el dia a dia: gestió
Aportem totes les eines: formacions
Impulsem idees: assessorament
Fem créixer projectes: acompanyem

També intervenim en processos de
remunicipalització i relleu empresarial

 Col·lectiu Ronda
Gestió · Assessorament · Formació

Trafalgar, 50-52 baixos, Barcelona | 93 268 21 99 | cronda.coop | info@cronda.coop

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Agnès Giner,
Bernat Marsé, Carla Liébana, Antònia
Montaner, Ricard Pedreira, Xavier
Pié, Joseba Polanco, Jordi Rojas, Àlex
Romaguera, Lorena Torró, Jordi Via i
Armand Vilaplana.

*Els autors són responsables dels
articles signats. Ni la direcció de la
revista ni els editors comparteixen per
força les opinions que puguin reflectir
els textos aquí inscrits*

Foto portada: Escola La Gavina

Disseny, maquetació i impressió:
L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL

Dipòsit legal B-22.823/80

Edició impresa: ISSN 1133-8415.

Edició digital: ISSN 2696-9386.

**Aquesta revista ha estat impresa
en paper ecològic.**

FSC
MIXTO
FSC® C172067

BY SA

**Generalitat
de Catalunya**

Sumari

04

TORNAVEU

Clara Martín

05

EDITORIAL

Economia social i solidària antiracista

06

NOTICIARI

Agnès Giner

08

COOPERATIVES DE CATALUNYA

Tercera edició de la Universitat
d'Estiu del Cooperativisme
Confederació de Cooperatives
de Catalunya

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

L'escola La Gavina alça el
vol tot recordant el fang
Anna Pujol

13

L'ENTREVISTA

Emilio Sampedro.
Sara Blázquez

16

ECONOMIA PER LA VIDA

Música pel clima: quan l'art es
converteix en acció climàtica
Antònia Montaner

19

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

La solidaritat que va sorgir del fang
Joan Canela

22

PREMIS ECONOMIA SOCIAL 2024

Transformar la cultura a través
de les cooperatives
Joel Solé

25

RESSENYA

Aprendre a gestionar el
canvi i la incertesa
Ricard Pedreira

Un parell de preguntes (que són tres) a:

Clara Martín Riu

(Sants, 1989), filòloga catalana de formació,
ànima de Menjamiques i sòcia cooperativista
de La Brostada (Bràfim, Alt Camp).

El que més m'atrau del cooperativisme... el bé comú.

Formar part d'una cooperativa és estar disposat a aprendre, créixer i respectar; és saber acceptar i sostenir els límits propis i aliens. És assumir que s'està transgredint el sistema i que això comporta conseqüències, responsabilitats i alguns privilegis. És aprendre a debatre aferrissadament i després saber-se buscar i agombolar-se. És cedir i abraçar la decisió consensuada com a pròpia. És compartir les alegries i entomar les derrotes fraternalment. És entendre que cadascú té el seu ritme i que no s'hi val a forçar la màquina, com amb la natura. És anar en contra de la dictadura de les presses i el productivisme... i en pro, sempre, del bé comú.

Doncs justament no em convenç [del cooperativisme]

aquest fer-nos trapes al solitari que moltes acabem fent. Malgrat que idealment tinguem clar que cal posar les cures al centre, acabem vivint precaritzades o perennement exhaustes ("la generació cansada" que en diu l'Eudald Espluga)... I m'amoïna el fet que de vegades acabem confonent vida i feina, perquè malgrat que tot és política, una cosa és treballar i l'altra, viure. I si no ho diferenciem acabem desdibuixant el límits d'allò personal i d'allò laboral amb el perill de veure'ns abocades a l'angoixa del remolí productivista, ja sigui per acabar posant la cooperativa al centre de la nostra vida, per la idealització de la feina ("*treballa d'allò que t'agrada i no treballaràs mai més*") o per l'autoexplotació ("*oh, ves, és la seva vocació/proyecto/somni*"), que no deixen de ser maneres més refinades amb què el capitalisme amara els nostres cossos i vides. I llavors és quan acabem treballant incansablement per fer un món més just però acabem oblidant-nos de posar la vida al centre.

Soc incapaç de recordar amb precisió quan va ser el primer cop que vaig sentir a parlar de cooperativisme

perquè he tingut la sort de créixer i formar-me en una escola de Sants que era –és– una cooperativa de mestres i per tant sempre ha sigut una mena de "normalitat" (si és que hi ha res que es pugui definir així); potser el primer que recordo de petita era pensar que no sabia què volien dir les "SCCL" que hi havia darrere del nom de la meua escola.

Ja d'adolescent, recordo els nervis de poder gaudir de les primeres quedades amb les amigues anant a l'enyorada teteria Malea, d'on encara guardo com a penyora un sobret de les seves barreges remeieres; o empassar-me la vergonya i treure el cap al meravellós món de La Ciutat Invisible, d'on he après de tantes lectures i recomanacions...

I de mica en mica, el fet d'haver anat esteranyinant el nostre passat cooperatiu com a barri fa que senti aquesta herència com un goig i com una responsabilitat –malgrat que ja no hi visqui– perquè, tal com deien en Marc i l'Ivan a *Les cooperatives obreres de Sants*, "[cal] contribuir, en la mesura del possible, a omplir un buit, sord i dolorós, que encara avui persisteix en la memòria col·lectiva de les classes populars. (...) Reviure la intensa lluita social dels nostres barris, i aprendre de les formes de cooperació d'aquelles que, malgrat produir-ho tot, no tenien res, també és lluitar i cooperar per un present en conflicte".

Economia social i solidària antiracista

ABIGAIL MAZIZA

Sota aquest títol, el 21 de gener passat, La Directa i EntrePobles van organitzar una taula de debat on van participar l'Elba Mansilla de La Ciutat Invisible, la Khady Drame de la cooperativa Abarka i Luz Helena Ramírez de MigrESS. Les participants van coincidir en la necessitat que l'ESS tingui un paper més actiu en la lluita contra les opressions que pateixen les persones migrants i racialitzades, i que incorpori una mirada antiracista.

Aquest debat ha coincidit no només amb la presa de possessió de Donald Trump als Estats Units, i la seva signatura de diverses mesures antidrets de les persones migrants, com són l'intent d'eliminar l'accés a la nacionalitat per les persones nascudes al territori (*ius solis*), sinó també amb l'inici de deportacions massives transmeses pels grans mitjans de comunicació.

Al nostre entorn, el recentment anomenat primer ministre francès, Michel Barnier, també va anunciar l'enduriment per accedir a permisos de treball per a les persones migrants. I al mateix estat espanyol, fa uns dies la ministra Elma Saiz tancava la porta a una regularització extraordinària de persones, malgrat que la ILP impulsada pel mateix col·lectiu ha aconseguit els requisits perquè es tramiti al Congrés dels Diputats. És que els discursos per endurir les condicions de les persones que desenvolupen les tasques "essencials" donen vots. Cal dir que la recent modificació del reglament d'estrangeria afectarà de manera especial les persones demandants de mesures de protecció internacional (asil i refugi), i això suposa fer un pas més cap a l'eliminació d'aquesta conquesta històrica.

Es tracta d'una petita mostra de com els discursos antiimmigració avancen arreu del món. Un dels reptes d'una economia transformadora, que busca posar al centre les persones, és justament posar també al centre els drets dels milers d'éssers humans que fan un trànsit migratori, els quals, independentment de les raons que ho impulsen (conflictes armats, empobriment i destrucció de les economies locals, manca d'oportunitats i de drets, o desastres naturals), tots tenen en comú que són conseqüència, directa o indirecta, d'un sistema antivida.

Al debat del dia 21, a més de conceptualitzar sobre l'antiracisme polític i la seva relació amb els principis de l'ESS, es van fer propostes d'acció, passant per la revisió personal que hauríem de fer cadascun de nosaltres com a subjectes polítics; però sobretot, per transcendir allò col·lectiu, amb el compromís que el nostre teixit sectorial reflecteixi cada vegada més la diversitat de la nostra societat, transformant també el paternalisme i l'assistencialisme cap a les persones migrants, donant rellevància a les iniciatives d'aquest col·lectiu, com ara els seus projectes econòmics o les seves trobades, com la Fira Migrant, que des de 2019 organitza el Cercle de Migracions de Coòpolis.

Hem de tenir present que la Llei d'estrangeria vulnera els principis del cooperativisme, ja que impedeix la lliure adhesió i l'autoorganització de la feina, en no permetre contractar persones migrants o que puguin fer-se sòcies. Les raons més sectorials s'afegeixen a d'altres de tipus més polític per lluitar contra una normativa feta a mida pel sistema que té tot un substrat economicista i que supe- dita la vigència de drets fonamentals al mercat laboral, és a dir, a mida del sistema capitalista, que requereix mà d'obra precària i, si és estrangera i sense drets, encara millor.

FOTO: Debat ESS i antiracisme del passat 21 de gener.

TORNA LA FEBRERADA

El divendres, 7 de febrer, té lloc La Febrerada, la trobada de referència per a l'economia social i solidària (ESS) de Barcelona, que arriba a la seva tercera edició. La jornada comença a les 9 h i finalitza amb un dinar de germanor, tot a l'espai Bloc 4 (carrer Constitució, 19).

Aquesta jornada vol esdevenir un espai per compartir reptes, debatre tendències i avançar en la consolidació de l'ESS a la ciutat. També busca visibilitzar que l'ESS és una realitat vibrant a Barcelona.

Durant el matí, hi haurà sessions paral·leles que tractaran temes clau per al futur del sector: Ampliar abast sense ampliar pressupost: Estratègies disruptives per apropar l'ESS; Atracció de talent a l'ESS: proposta de valor i bones pràctiques; Mapa de la digitalització a Barcelona; i, Viatgem al futur de l'ESS: quin paper hem jugat per assolir la transició ecosocial? Després les persones participants es reuniran en una sessió plenària dedicada al lideratge en l'ESS, aprofundint en el lideratge polític i la seva gestió.

I, a la nit, la Paral·lel 62 es convertirà en l'epicentre de l'humor, la música i l'ESS amb una festa: el tret de sortida el donarà la

còmica Ana Polo conduint una ronda de monòlegs a càrrec de Godai Garcia, Alba Segarra, Març Llinàs i Irene Minovas. I a continuació, concerts de La Ludwig Band, La Mercabanda i DJ Siria. Aquest acte busca apropar l'ESS a un públic més jove, en un ambient lúdic i cultural.

Estratègia #ESSBCN2030 La Febrerada s'inscriu en l'Acord de Ciutat per l'Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030, que representa el compromís conjunt entre el teixit ciutadà de l'ESS i l'Ajuntament de Barcelona. Ja són més de 280 les organitzacions adherides.

Segona edició dels Premis als millors treballs sobre cooperativisme i economia social dels instituts de la província de Lleida

Els premis estan dirigits als estudiants de 4t d'ESO, de Batxillerat i de Cicles Formatius de Grau Mitjà i Superior dels centres de la demarcació de Lleida.

La Fundació Roca Galès, la Universitat de Lleida, l'Ateneu Cooperatiu de Ponent (Ponent Coopera) i l'Ateneu Cooperatiu de l'Alt Pirineu i Aran convoquen la segona edició dels **Premis als millors treballs sobre cooperativisme i economia social dels instituts de la província de Lleida**.

Aquests premis tenen com a objectiu promoure i reconèixer treballs enfocats a la recerca en el camp de l'economia social i cooperativa a la demarcació lleidatana.

Els premis distingeixen tres categories:

- Premi al millor treball grupal de secundària sobre cooperativisme per a l'alumnat de 4t d'ESO.
- Premi al millor treball de recerca sobre cooperativisme per a l'alumnat de Batxillerat.
- Premi al millor treball de projecte sobre cooperativisme per a l'alumnat de Cicles Formatius de Grau Mitjà i Superior.

Es valoraran els treballs originals i referits al cooperativisme actual a la demarcació de Lleida, que, per la seva importància, originalitat, implicacions o aportacions, mereixen ser reconeguts especialment.

El premi consistirà en un val de compra valorat en 200 € (vals de compra de l'economia social i solidària de la demarcació de Lleida) per al millor treball en cada categoria.

A més, el centre educatiu al qual pertanyin els/les alumnes premiades rebrà un premi en vals de compra valorat en 100 €, una subscripció anual gratuïta a la Revista Cooperació Catalana i un exemplar de les dues últimes biografies de cooperativistes editades per la FRG.

Es podran presentar candidatures fins al **31 de juliol de 2025**.

+ info i bases convocatòria: www.rocagales.cat

La Fundació Roca Galès ha publicat un dossier digital amb els continguts de la Jornada de reflexió i debat “**Les cooperatives han de créixer? Com?**”, que va organitzar el passat 2 de març de 2024 al Cafè de Mar de Mataró per aprofundir i debatre sobre el creixement de les cooperatives.

La *Jornada de debat i reflexió sobre creixement cooperatiu* va servir per reflexionar a l'entorn del creixement de les

PUBLICACIÓ DIGITAL DE LA JORNADA DE DEBAT I REFLEXIÓ SOBRE CREIXEMENT COOPERATIU

cooperatives. Les preguntes de partida van ser: Totes les cooperatives han de créixer internament? En quins casos sí, en quins altres no? I fins quan han de créixer, hi ha un límit? Hi ha altres maneres de créixer? Estem pensant, per exemple, en la intercooperació o en la replicació del projecte. Quins avantatges i quins inconvenients té cada estratègia de creixement? I aquestes diferents estratègies són excloents entre si o bé es poden complementar?

Per donar resposta a aquestes preguntes, la Fundació Roca Galès ja havia organitzat una primera taula rodona a

la Nau Bostik de Barcelona el juny de 2023, i posteriorment va encarregar cinc estudis de cas sobre diferents processos i reptes vinculats al creixement. Aquests estudis van ser presentats a la jornada del 2 de març a Mataró, juntament amb altres experiències per seguir explorant diverses possibilitats.

Ara trobem recopilats els estudis de cas, les relatories de les taules de treball conjuntes i les sessions en una publicació digital, fruit de la jornada de debat i reflexió.

+ info i dossier: www.rocagales.cat

La Fundació Roca Galès, en el marc del Programa de foment de l'economia social del Departament d'Empresa i Treball de la Generalitat de Catalunya i el Ministerio de Trabajo y Economía Social, ha convocat una nova edició dels Premis economia social als millors treballs universitaris en l'àmbit de l'economia social i les cooperatives, amb noves categories i temàtiques.

NOVA EDICIÓ AMB NOVETATS: PREMIS ECONOMIA SOCIAL 2025 PER A TREBALLS UNIVERSITARIS SOBRE L'ECONOMIA SOCIAL I LES COOPERATIVES

La convocatòria d'enguany, que atorgarà prop 9.000 euros en premis, inclou les tradicionals categories de millors treballs de final de grau (TFG), millors treballs de final de màster (TFM) i millors treballs de final de postgrau (TFP) i **incorpora les noves categories de millors articles de final de màster (AFM) i de millors treballs de curs d'especialització (TCE).**

Els premis tenen com a finalitat reconèixer treballs acadèmics teòrics i pràctics sobre el cooperativisme i l'economia social i solidària que posin en valor noves maneres de produir, gestionar i consumir. Igual que en les edicions anteriors, i davant de l'emergència climàtica que viu actualment el planeta, es valorarà molt positivament aquells treballs que vinculin l'economia social i solidària o les cooperatives amb la transició ecosocial (transició cap a un món just i sostenible). Enguany i com a novetat també **es destaca l'interès**

per la recerca històrica sobre el cooperativisme català.

Els Premis economia social tenen per objectiu donar visibilitat a les àrees de coneixement relatives a l'economia social i solidària i el cooperativisme a les universitats catalanes, però també fomentar l'especialització de l'alumnat en aquestes matèries i reconèixer els treballs acadèmics teòrics i pràctics que els abordin i que posin en valor les noves maneres de produir, gestionar i consumir. Així mateix, es pretén facilitar la creació d'una xarxa de personal acadèmic interessat en aquestes àrees.

El termini de presentació dels treballs és obert **fins al 21 de juliol de 2025**. Les bases dels Premis es poden consultar al web del Programa d'Economia Social de la Generalitat: <https://economiasocial.coop/premis>

+ info: premis@rocagales.cat

LLUM VERDA AL PROJECTE DE LLEI DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

El Govern de la Generalitat de Catalunya va aprovar, el passat 21 de gener, el Projecte de Llei de l'economia social i solidària (ESS), que ha de contribuir a impulsar el pes d'aquest àmbit en l'economia i la societat catalanes. Ara la llei inicia la seva tramitació parlamentària, a partir de la qual serà debatuda, esmenada i posada a votació, previsiblement durant el mes de març. D'acord amb les promeses electorals dels partits polítics, hauria d'existir una majoria favorable a l'aprovació de la llei.

Aquest text estableix el reconeixement formal i institucional de l'economia social i solidària i la defineix, per primera vegada, com la formada per les empreses, organitzacions i entitats que duen a terme activitats socioempresarials, així com les iniciatives comunitàries, que es basen en la primacia de les persones i l'interès col·lectiu o general per sobre del lucre econòmic.

La llei és fruit del treball conjunt i del consens de l'àmbit, que s'ha dut a terme, des de fa més de cinc anys, per mitjà de l'Associació de l'Economia Social i Solidària de Catalunya (AESCAT), integrada per la Confederació de Cooperatives de Catalunya, la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, la Confederació Empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya, la Federació de Mutualitats de Catalunya i la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya.

Al llarg d'aquests anys d'elaboració de la proposta de llei, s'han recollit les aportacions de múltiples agents socials, econòmics, acadèmics, polítics i de les associacions municipalistes, les quals han enriquit el projecte, mantenint els consensos establerts amb l'àmbit.

La futura llei ha de ser una peça clau per potenciar el creixement de l'ESS, respectant uns principis i valors que prioritzen les persones i la vida i, per tant, les necessitats de les persones i de l'entorn comunitari per sobre de l'interès o el lucre econòmic. A més, es vol promoure una economia sostenible, inclusiva, arrelada al territori i basada en el treball digne i la participació democràtica.

2025.COOP: EL WEB DE L'ANY INTERNACIONAL DE LES COOPERATIVES

Després del llançament de l'Any Internacional de les Cooperatives (AIC2025) a Nova Delhi el 25 de novembre passat, s'ha creat un web específic per a l'Any Internacional de les Cooperatives (AIC).

2025.coop ofereix informació, actualitzacions i recursos perquè les persones, les cooperatives i les comunitats puguin celebrar l'AIC i aconseguir els objectius que s'hagin marcat amb la finalitat de conscienciar el públic, promoure el creixement i el desenvolupament del cooperativisme i fomentar marcs propicis i lideratges inspiradors.

El web inclou el formulari i les directrius per a l'ús del logo, a més d'enllaços a la resolució oficial de l'ONU sobre l'anunci de l'AIC i pautes per crear comitès nacionals i altres estructures destinades a definir, aconseguir i comunicar els objectius de l'any.

El web, desenvolupat juntament amb DotCooperation, inclou també un mapa d'esdeveniments de l'AIC que s'anirà omplint amb les activitats afins que se celebrin enguany arreu del món. S'anima totes les cooperatives i organitzacions associades a enviar els seus esdeveniments per afegir-los al mapa i mostrar així l'autèntic caràcter mundial de la cooperació.

El 19 de juny de 2024, l'Assemblea General de les Nacions Unides va proclamar que el 2025 seria l'Any Internacional de les Cooperatives (AIC2025), una manera de subratllar la importància de les cooperatives en la sostenibilitat i la justícia social. El tema de l'any és "Les cooperatives construeixen un món millor", amb el qual es destaca l'impacte durador que tenen les cooperatives arreu del món i les presenta com a solucions essencials als reptes actuals.

L'Any Internacional de les Cooperatives 2025 recalca l'aportació d'aquestes al desenvolupament sostenible en les seves dimensions social, econòmica i mediambiental, ja que mostra el seu paper com a motor en l'avanç cap als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de 2030.

+ info: 2025.coop

TERCERA EDICIÓ DE LA UNIVERSITAT D'ESTIU DEL COOPERATIVISME

Confederació de Cooperatives de Catalunya
@CooperativesCAT

Després de l'èxit de la primera edició, la Universitat d'Estiu del Cooperativisme (UESCOOP) torna els dies 2, 3 i 4 de juliol de 2025. La trobada continuarà afrontant els reptes de la transició ambiental, econòmica i social, i proposant solucions des del cooperativisme i amb una mirada cap al futur.

Impulsada per la Confederació de les Cooperatives de Catalunya juntament amb agents clau del territori, la UESCOOP és un espai de pensament on s'uneixen el món acadèmic i professional, el moviment cooperatiu, l'administració pública i les entitats de promoció i foment del cooperativisme. Dissenyarem col·lectivament un nou model que avanci cap a un futur més just a través de la transició ambiental, econòmica i social.

Les activitats de la UESCOOP estan dissenyades per a promoure el diàleg i la col·laboració entre els diferents agents implicats. La programació d'enguany inclou quatre tipologies d'activitats principals: ponències, presentacions magistrals dirigides a un públic general; tallers, espais interactius per fomentar la participació activa; seminaris, sessions formatives que aprofundeixen en temàtiques concretes; i taules rodones, espais de debat on es confronten perspectives diverses sobre temes clau. Aquest ventall de formats vol garantir un espai obert i dinàmic, adequat per a abordar les temàtiques des d'una mirada cooperativa.

Aquesta tercera edició seguirà el fil de les anteriors, reprenent i aprofundint alguns dels

temes més significatius tractats fins ara, i abordant noves qüestions crucials per al cooperativisme i el seu paper en els reptes actuals. Amb un programa actualitzat i noves perspectives, la UESCOOP manté el seu compromís amb el cooperativisme com a motor de canvi.

El moviment cooperatiu, en els darrers anys, ha impulsat accions estratègiques orientades a proporcionar a cooperativistes i a la societat en general més eines i coneixements. La UESCOOP s'emmarca en aquesta voluntat de generar espais per al debat i la reflexió, tot reforçant la dimensió col·lectiva del cooperativisme. A través d'aquesta trobada, es pretén continuar teixint aliances i construint un futur compartit que respongui als reptes socials, econòmics i ambientals.

L'escola La Gavina alça el vol tot recordant el fang

- Tres mesos després de la DANA, l'escola cooperativa de Picanya repassa com va aconseguir reobrir les portes després de les inundacions.
- L'allau de solidaritat dels primers dies es combina amb campanyes de donacions, encara obertes, per fer front a tots els danys patits tant pel centre com per les famílies.

Anna Pujol i Navarro
Dies d'Agost Sccl
@diesdagost

Estat de l'aula de música després de la DANA.

“Sobre un fons de desfeta tracem el nou camí a l'escola i a la reconstrucció de l'Horta sud”: aquesta és la frase que acompanyava la publicació del mural que l'escola cooperativa La Gavina va fer quan va poder reobrir les portes després de la DANA. “Porto vint anys de mestra i he viscut molts dies u de setembre i molts dies postpandèmia, però quan vam reobrir al novembre les famílies entraven al pati i ploraven”, explica la presidenta de l'escola Sandra Cuevas. “A fora del recinte es continuaven necessitant les botes d'aigua, però a l'escola no. Va ser molt important que l'alumnat i les famílies poguessin viure una normalitat dins l'escola”, continua Cuevas.

La Gavina va ser la primera escola de Picanya que va obrir després de la gota freda. “Al cap d'una setmana, totes les altres ja van poder obrir”, explica la presidenta de la cooperativa, mentre remarca que cap centre no ha rebut ajudes del govern per poder retornar a l'activitat. En canvi, “l'ajut de la gent ha estat cabdal, gràcies a això vam aconseguir obrir en vint dies”, continua. L'escola va comptar amb la col-

laboració de persones que formen part de la cooperativa actualment, i de famílies i persones treballadores jubilades que havien estat a l'escola en els seus gairebé cinquanta anys d'història. A més, el fet d'estar en un lloc de pas afavoria que persones voluntàries es quedessin donant un cop de mà. També han rebut mestres voluntaris d'altres centres i d'altres escoles cooperatives com ara la Masia de Museros, la Comarcal de Picassent o fins i tot el Puig d'Esparreguera.

Afectacions materials i immaterials

A causa de la inundació, les instal·lacions del centre van quedar afectades, ja que de fang a peu pla n'hi havia per tot arreu entre uns quinze i uns trenta centímetres. Tanmateix, el que va quedar més afectat van ser els soterranis, l'aula de plàstica i el magatzem de cuina, que van quedar plens d'aigua fins al sostre i s'hi va perdre tot el material. A l'aula de música també hi va entrar aigua perquè es va trencar una finestra i es va fer malbé tot el que hi havia.

LA GAVINA

El pavelló, com que el terra és tot de fusta, també s'ha de refer. “De mobiliari, encara que vam fer tot el possible per salvar-lo, tot el que ha tocat fang també s'ha de canviar”, segons Cuevas. Pel que fa al pati, han hagut de col·locar-hi unes tres-centes tones de grava de nou, amb l'ajut del tractor d'un pare de l'escola.

El nucli de Picanya està a un costat del barranc de Poio, i al marge dret hi ha l'escola. Per la força de la llengua d'aigua procedent del barranc, es van trencar dos dels tres ponts que connecten el nucli amb l'escola, i només va quedar dempeus el més llunyà. Això va complicar encara més tota la logística del dia a dia, ja que els trajectes a l'escola van passar de quinze minuts a dues o tres hores. Hi havia persones que, per no passar pel control militar que havia instaurat el govern, anaven de nit a l'escola per poder arribar-hi al matí. Sense cotxes ni llum al carrer. El centre va fer un qüestionari de mobilitat, per poder posar en contacte famílies que no tenien manera d'anar a l'escola amb d'altres de no afectades que les podien portar. “Totes les famílies no afectades es

van oferir i això també és un dels elements que ha fet molta comunitat a l'escola”, segons Sandra Cuevas.

L'escola comptabilitza que entre un 60 i un 70% de les famílies estan afectades, i n'hi ha que han perdut casa, negoci i cotxes. A més, moltes de les persones que treballen a l'escola viuen a l'Horta sud i també han hagut d'afrontar pèrdues a casa seva. Per exemple, durant el fatídic 29 d'octubre, Sandra Cuevas va haver de sortir de casa seva saltant cotxes, amb el fang fins als genolls i veient molts murs de cases veïnes trencats per la inundació. “La sensació dels primers dies era que ens havíem de posar per feina, que n'hi havia molta. El tercer i quart dia van ser més depriments, perquè per molt que anaves traient fang, movies qualsevol cosa i es tornava a omplir. Quan no vèiem la data de reobertura, la situació era molt trista”, segons Cuevas, que afegeix que, quan ja van veure a l'horitzó la data de reobertura, els ànims van canviar.

El dret bàsic a l'educació, a l'aprenentatge i la socialització que suposa, va quedar aturat i va esdevenir un problema tant per a infants

El terra del poliesportiu, en ser de fusta, va fer-se malbé per causa del fang.

com a adults. “Ja per la pandèmia, tothom podia sortir abans que els xiquets. Ara s'ha tornat a repetir. El Mercadona, en quinze dies ja estava obert, però les escoles no. Les famílies afectades havien perdut el transport, els carrers estaven impracticables, la gent havia de llevar fang i pensar què fer amb els xiquets. Al cap de deu dies ens van dir que era insalubre que estiguessin al carrer... Amb una bona organització, s'hauria d'haver destinat un equip només per a les escoles, però no es va fer. El govern no ha donat prioritat a l'escola, però les famílies sí, perquè des del primer dia ha vingut tothom”, afegeix Cuevas.

Al principi, cada tutor de La Gavina es va assegurar que a tots els grups no hi faltés ningú, així sabien que les seves famílies estaven bé, i llavors els psicòlegs de l'escola van anar trucant a cada família per fer un balanç de la situació. “La part emocional és una, i l'acadèmica va patir un buit al novembre. Allò no ho podíem recuperar de cap manera d'un dia per l'altre”, explica la presidenta Sandra Cuevas. Les primeres setmanes les activitats no seguien

un horari i un currículum, es feien sobretot a l'espai exterior, amb dinàmiques de grup i jocs. A l'hora de reprendre les classes, es va fer des de la calma i des de l'entesa, i amb el contacte amb les famílies com a prioritat. “Durant aquell mes de novembre vam aprendre d'altres coses”, conclou Cuevas.

Donacions obertes

“Alcem el vol” va ser el lema que acompanyava les samarretes que La Gavina va fer per vendre al voltant del dia de La Festa de la Música, el primer dissabte després de la reobertura. “Vam fer un retrobament, amb cançons que ja tenien assajades i un dinar. En aquell moment feien falta situacions més festives”, explica Cuevas. “Alcem el vol” també és el lema de la campanya de donacions oberta, organitzada per l'escola La Gavina, que a part de per a la recuperació completa de l'escola també vol estendre la solidaritat a les seves famílies i a més escoles de l'Horta sud. De moment, han superat els 60.000 euros en donacions i la intenció és poder arribar als 100.000. “Algunes ajudes ens arriben a través del GoFundMe, però també hi ha empreses que ens contacten directament i ens demanen informació de per què servirà, llavors els enviem les factures, el pressupost... A més a més, intentem apuntar-nos i ser portaveus de totes les ajudes que poden arribar a les famílies directament. Des d'electrodomèstics fins a sabates per als xiquets”, explica Sandra Cuevas.

Per part de la FAMPÀ-València, també s'ha obert una campanya de donacions econòmiques per a l'organització de “campaments per a les xiquetes i xiquets de primària de les localitats afectades per la DANA i la reconstrucció de la vida escolar i comunitat educativa”, segons informen el web de la federació. UCEV, la Unió de Cooperatives d'Ensenyament Valencianes, juntament amb UECOE, en l'àmbit espanyol, també han impulsat una campanya de captació de fons destinada a les escoles cooperatives afectades per la DANA, que de moment ha superat els 100.000 euros i resta oberta. “Aquesta quantitat s'ha aconseguit gràcies a les donacions de centres educatius cooperatius, organitzacions representatives del cooperativisme d'ensenyament, persones individuals i entitats vinculades al món cooperatiu; unes donacions arribades des de diferents comunitats autònomes i des del primer dia que aquesta campanya es va encetar”, expliquen al web de la UCEV.

La Gavina compta amb vint-i-nou persones sòcies, unes quaranta-cinc persones treballadores i tres-cents quinze alumnes. Durant el 2025 celebrarà els seus cinquanta anys d'història. A més de participar en la UCEV, l'escola forma part d'Akoe Educació, un grup d'escoles cooperatives valencianes amb seu a Catarroja i de l'Escola Valenciana, la suma de diferents Coordinadores Comarcals i entitats culturals que treballen per la normalització de la llengua a tot el País Valencià. “Hem

El primer dissabte després de la reobertura de l'escola, van celebrar la Festa de la Música.

Sandra Cuevas, davant la pancarta amb el poema de Vicent Andrés Estellés.

estat quatre escoles cooperatives afectades. I la veritat és que dins del nostre cercle d'escoles cooperatives més directe, tothom s'ha ofert pel que fes falta. Han vingut a llevar fang quan acabaven de treballar o els caps de setmana, ens han ofert personal per poder reobrir... En eixe sentit, quan nosaltres reclamem l'ajuda institucional, volem dir la que hauria d'haver vingut des del govern, que és qui s'ha de fer càrrec de les escoles”, segons Cuevas, que conclou que, en canvi, amb tota la xarxa personal, d'associacions i cooperatives de tot arreu, han tingut molt acompanyament, ja que “ho portem en el nostre ADN”.

Una pancarta que va sobreviure a l'embat de l'aigua i va estar penjada a la façana de l'escola donant la benvinguda durant cada dia de treballs voluntaris exposava aquest poema de Vicent Andrés Estellés:

Com la rabent gavina que s'esmuny
voldria dir uns mots de confiança
ara que els vents ens són força contraris,
per tot l'espai i l'any: voldria dir,
ara i ací com el futur és vostre.
El pastareu com si fos humil fang,
i esdevindrà, temps endavant, el vostre.
Vostre futur, allò que més importa.

“Seria fantàstic que, almenys, les cooperatives no estigueren discriminades en les ajudes i mesures que s'estan posant en marxa per a pal·liar els efectes de la DANA”. És el que apunta Emilio Sampedro, president de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana (Concoval), una confederació que representa les cooperatives valencianes de totes les classes i sectors d'activitat.

Emilio Sampedro:

Un personatge històric:
Alexandre el Gran.

Una lectura imprescindible:
M'agraden les novel·les d'aventures i vaig llegir amb molt de gust *Los pilares de la Tierra*, de Ken Follet.

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir:
Superdeporte o qualsevol relacionat amb l'actualitat del Valencia CF.

No podries viure sense:
Futbol

Encara tens pendent:
Moltíssimes coses, algunes inconfessables. Entre les que sí que es poden contar, muntar en globus.

El cooperativisme és...
Una forma d'entendre la vida.

CONCOVAL

«Les organitzacions del voluntariat, que han donat una lliçó descomunal a València, són també economia social»

Sara Blázquez Castells
Dies d'Agost, SCCL
@diesdagost

66

«Més de la meitat de la població valenciana és cooperativista: al voltant de tres milions de persones són sòcies d'alguna cooperativa valenciana.»

Concoval és l'única confederació de l'Estat espanyol que agrupa totes les cooperatives d'un mateix territori. N'hi ha de treball, de consum, d'habitatge, de serveis, de transport, elèctriques... Què comporta el fet d'estar totes juntes en una mateixa organització?

Efectivament, des de la seua constitució, en 1989, la nostra Confederació ha integrat a totes les federacions de cooperatives existents en la Comunitat Valenciana. Representem les cooperatives de totes les classes i sectors d'activitat i, probablement, aquesta unitat del cooperativisme valencià és la nostra major fortalesa. I això malgrat que, en la nostra Comunitat, tenim un dels cooperativismes més diversos d'Espanya quant a ventall d'activitats econòmiques, la qual cosa no sempre és fàcil de gestionar. Per això, la nostra unitat té el valor afegit de posar en relleu que, per damunt de les diferències de classe, sector, dimensió o qualsevol altre tret, les cooperatives som un model socioeconòmic particular que necessita una atenció singular i que té la seua pròpia veu, cosa absolutament indispensable per a participar en el diàleg social. A més a més, compartir "casa" a Concoval ens permet abordar de manera més eficient qualsevol plantejament de coordinació o d'intercooperació.

Quantes cooperatives hi ha a la Comunitat Valenciana?

Actualment, estem per dalt de les 2.700 cooperatives en actiu, que proporcionen més de 60.000 llocs de treball directes (quasi 80.000 comptant els indirectes) i que manegen un volum econòmic de quasi 9.000 milions d'euros. Les vendes de les cooperatives representen el 7,1% del PIB de la

Comunitat Valenciana (i pujant). I allò que és més important: més de la meitat de la població valenciana és cooperativista: al voltant de tres milions de persones són sòcies d'alguna cooperativa valenciana.

Quin tipus de cooperatives té més presència dins de Concoval? Per què?

El cooperativisme de treball associat, per exemple, és la fórmula d'emprenedoria col·lectiva preferida per als qui posen hui en dia en marxa una empresa. El cooperativisme d'ensenyament de la Comunitat destaca com a focus d'innovació pedagògica i constitueix el principal agent de l'ensenyament laic concertat. El cooperativisme elèctric, i també el d'habitatges, estan experimentant un gran auge en els últims anys en línia amb noves tendències i inquietuds socials, com són les comunitats energètiques o els habitatges col·laboratius. En el nostre sistema financer sols queden les cooperatives de crèdit com a entitats autòctones amb capital 100% valencià, i algunes d'elles amb una quota de mercat molt elevada en les seues àrees d'influència. Per descomptat, les cooperatives agroalimentàries, que són el principal agent de vertebració territorial i desenvolupament rural en la Comunitat, al mateix temps que avancen en el seu procés d'internacionalització, exportant al voltant del 80% del valor de la seua producció comercialitzada. I, finalment, resulta que la cooperativa més gran de tot l'arc mediterrani és valenciana: és de consumidors i té quatre milions i mig de socis i més de 20.000 persones treballadores (per cert, amb una presència notable en Catalunya). Així que la veritat és que en la Comunitat Valenciana tenim un cooperativisme molt compensat.

Quines són les peticions més urgents en matèria de cooperatives?

Necessitem modernitzar el Registre de Cooperatives, que té un Reglament de 1986, i modificar la legislació fiscal, que és del 1990. Les ajudes públiques a cooperatives han de ser revisades per a alinear-se amb les prioritats europees, al mateix temps que es garantisca una adequada dotació pressupostària i una gestió àgil. Cal també incorporar la divulgació del cooperativisme en tots els nivells d'ensenyament reglat, perquè l'opció cooperativa se situe –almenys– al mateix nivell que altres fórmules empresarials alternatives a l'hora d'emprendre.

València ha estat aquest 2024 la Capital Espanyola de l'Economia Social, situada per la Confederació Empresarial Espanyola de l'Economia Social (CEPES), justament l'any en què la població i el territori han patit la tragèdia humanitària de la DANA. La situació ha fet suspendre l'agenda de la capitalitat, però ha fet que tot el sector es mobilitzi per recaptar fons destinats a pal·liar els efectes provocats per la riuada. Com han viscut aquesta situació tan extrema?

Sí: el 2024 anava a ser un any memorable per a l'economia social valenciana, però no ens ha acompanyat la sort. Hem viscut una capitalitat mutilada, una mena de mitja capitalitat. Primer, per dalt: fins al febrer de 2024 el Govern d'Espanya no va acordar formalment la declaració. Precisament el retard en la declaració va motivar que la major part de l'agenda, i sobretot la part més intensa i rellevant, es deixara per als mesos d'octubre, novembre i desembre (incloent-hi el Congrés, que anava a ser el seu punt àlgid). Malgrat que aquesta capitalitat ens deixa un sabor agre dolç, també ens emportem algunes coses bones, molt bones, de fet. I una d'elles és precisament la mobilització solidària de tota l'economia social espanyola des dels dies següents a la catàstrofe. Ens hem sentit molt acompanyats. En qüestió de dies, Cepes va impulsar, en col·laboració amb Concoval, la creació d'un fons per a la recuperació d'empreses d'economia social afectades. Aquest fons està rebent importants donacions de cooperatives valencianes i d'altres comunitats autònomes. La seua recaptació serà assignada a través de les cooperatives de crèdit amb implantació en la Comunitat Valenciana. Per cert, vull aprofitar aquesta entrevista per a donar les gràcies al cooperativisme català, que ha estat el més generós en les seues aportacions a aquest fons. Moltíssimes gràcies.

El temporal ha devastat territoris amb una alta concentració d'entitats de l'economia social i persones que hi estan vinculades. Com han estat afectades i quines necessitats tenen?

Així és: les cooperatives de la província de València tenen una forta implantació en els territoris més danyats per la DANA, la qual cosa s'ha traduït a fer que un 30% d'elles ha vist afectada la seua activitat per la catàstrofe. Hi ha un total de 478 cooperatives radicades en els municipis afectats, on treballen prop d'11.000 persones. Les cooperatives agroalimentàries estimen que poden tindre al voltant de 25.000 hectàrees de cultiu afectades, a les quals cal sumar danys en magatzems i indústries. La major part de les pèrdues es concentren a la Ribera Alta i l'Horta Sud i les produccions més danyades han sigut els cítrics, el caqui i l'arròs de l'Albufera. Les cooperatives de transport també han patit les conseqüències d'aquesta DANA, que ha danyat al voltant de mil camions pertanyents tant a transportistes residents en les zones afectades com en la resta d'Espanya. Prop d'un centenar d'oficines de cooperatives de crèdit han estat sinistrades pel temporal. D'altra banda, moltes cooperatives d'ensenyament tenen instal·lacions en les zones afectades, principalment a l'Horta Sud on es concentra gran part de l'alumnat i on alguns centres han perdut aules, zones esportives, patis, mobiliari i estris de tota mena. Haurà de passar encara un temps per a poder calcular el nivell de danys real en les cooperatives afectades, perquè és més que probable que hi haja afectació a collites de pròximes campanyes en el sector agroalimentari o múltiples pèrdues de negoci associades al tancament d'empreses. Quant a les necessitats, se centren sobretot en la reparació urgent d'infraestructures i instal·lacions danyades, cosa que està resultant molt complicada per la falta de recursos, i en la recuperació de l'activitat empresarial, que va també molt a poc a poc. Però si hi ha un poble que sàpiga el que és ressorgir de les seues cendres és el valencià. Ens açcarem una altra vegada, clar que sí.

La catàstrofe ha posat en evidència la necessitat dels valors de l'economia social i el suport mutu, fent visible la feina de la gent organitzada, posant més que mai les persones al centre. Com ho han viscut les cooperatives?

Les persones que han viscut aquesta tragèdia són la nostra gent. No podíem estar en altre lloc només que al costat de la nostra gent. Les cooperatives valencianes es van mobilitzar ràpidament, des de la mateixa nit del 29 d'octubre, per a fer front a la si-

Emilio Sampedro és president de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana (Concoval), que representa les cooperatives valencianes de totes les classes i sectors d'activitat.

tuació d'emergència derivada de la catàstrofe. En col·laboració amb les autoritats locals de les poblacions afectades, es van fer arribar a les persones damnificades aigua, aliments, material de ferreteria i de neteja i productes de tota mena. A més, sobre el terreny, han estat prestant serveis com la provisió d'electricitat en localitats que havien perdut el subministrament i han facilitat maquinària agrícola per a col·laborar en les labors de neteja dels carrers. També han posat les seues instal·lacions a la disposició de les administracions per a facilitar la prestació de serveis públics sanitaris, d'acolliment i veterinaris.

La situació ja no obre els informatius cada dia com va passar al novembre, però les necessitats continuen. Com està la situació ara mateix i què els cal a les entitats de l'economia social valencianes?

Seria fantàstic que, almenys, les cooperatives no estigueren discriminades en les ajudes i mesures que s'estan posant en marxa per a pal·liar els efectes de la DANA. Però, lamentablement, no és així. Des de Concoval hem hagut de sol·licitar al Ministeri de Treball i Economia Social que es revisen les condicions per a la tramitació d'expedients de regulació temporal d'ocupació (ERTO) de força major amb causa en la DANA quan afecten persones sòcies treballadores o de treball, per a les quals s'exigeixen requisits addicionals que no es requereixen en altres modalitats d'ocupació. I, per si no n'hi haguera prou, després ens trobem que

en la regulació de les ajudes per a la reposició de vehicles danyats hi ha una relació detallada de fórmules jurídiques beneficiàries i, entre elles, han oblidat incloure les cooperatives. Increïble, però cert. D'altra banda, la Generalitat, en el decret pel qual s'aproven les ajudes directes urgents a les empreses damnificades, preveu una compensació addicional per cada persona treballadora i torna a obviar-se la singularitat cooperativa, deixant fora els socis treballadors que hagen triat el règim d'autònoms, que es queden en uns llimbs sense sentit, ja que, ara com ara, no poden accedir ni a aquestes ajudes ni tampoc a les previstes per a les persones treballadores autònomes. O se'ns castiga per ser cooperatives o se'ns invisibilitza.

Com valora la gestió institucional i la d'altres entitats i persones que s'ha fet davant l'emergència?

En la gestió institucional no entraré. És evident que hi ha hagut errades grans i tots ho hem pogut veure. Per contrast, el món sencer ha vist la gran mobilització del voluntariat en terres valencianes, tant espontani com organitzat. I no oblidem que les organitzacions del voluntariat, que han donat una lliçó descomunal en València, són també economia social. Sentim un gran orgull per compartir amb elles eixa gran família que és l'economia social. També moltes empreses privades han estat a l'altura i han mostrat una generositat immensa.

MÚSICA PEL CLIMA

MÚSICA PEL CLIMA

MÚSICA PEL CLIMA: QUAN L'ART ES CONVERTEIX EN ACCIÓ CLIMÀTICA

Antònia Montaner
Periodista i tècnica
de comunicació
de la Xarxa d'Economia
Solidària de Catalunya (XES)
@XES_cat

La crisi climàtica ens interpel·la com a societat i ens urgeix a trobar solucions innovadores que abastin tots els àmbits de la vida. Davant d'aquest desafiament global, el projecte valencià **Música pel Clima** emergeix com un exemple inspirador de com el sector cultural pot esdevenir un aliat poderós en la lluita per la sostenibilitat. Aquesta iniciativa, que combina contractació musical i activisme ecologista, ofereix espectacles musicals de qualitat que contribueixen a revertir el canvi climàtic i preservar el medi ambient. Amb tan sols dos anys de vida, Música pel Clima ha sabut combinar la passió per la música amb l'activisme ecologista, demostrant que **no només és possible sinó també necessari entrellagar cultura i sostenibilitat**. Cada concert organitzat ofereix una experiència artística de primer nivell i contribueix directament a la lluita contra el canvi climàtic mitjançant accions concretes com la plantació d'arbres i l'ús d'energia solar.

Aquest projecte ha nascut i crescut al País Valencià, un territori ric en tradicions culturals, però també vulnerable als efectes del canvi climàtic. La seva història està marcada per un profund arrelament al territori i per la resiliència davant adversitats, com les provocades per la passada DANA (Depressió Aïllada en Nivells Alts). Aquest fenomen meteorològic extrem va colpejar durament diverses zones del País Valencià, evidenciant la vulnerabilitat del medi natural i les comunitats locals davant els efectes cada cop més devastadors de l'emergència climàtica.

Els impulsors de Música pel Clima han viscut en primera persona aquestes conseqüències i ho tenen clar: "Veure de prop els efectes de la crisi climàtica reforça la necessitat de seguir treballant per revertir aquesta situació. Música pel Clima vol ser part de la solució." Aquest compromís es reflecteix en cada acció que duen a terme, convertint la cultura en una eina al servei del planeta.

Música pel Clima no solament exemplifica com l'art pot transformar-se en un motor de canvi, sinó que també ens recorda que la lluita per la sostenibilitat és una tasca col·lectiva. En un món que està en plena lluita per fer front a l'emergència climàtica, iniciatives com aquesta són la prova que, amb determinació i creativitat, és possible crear models que inspirin accions en l'àmbit local amb impacte global.

La passada DANA del País Valencià va malmetre les infraestructures de Música pel Clima.

Campanya "Un concert, un arbre" de Música pel Clima: per cada concert financen la plantació d'un arbre.

TRANSFORMAR EL SECTOR MUSICAL

La música ha estat, des de sempre, un llenguatge universal capaç d'emocionar, unir i inspirar. A Música pel Clima, aquesta premissa pren una nova dimensió: convertir cada concert en una oportunitat real per contribuir a revertir el canvi climàtic. El seu funcionament és senzill però transformador: cada concert contractat a través del seu catàleg no sols ofereix música de qualitat, sinó que també finança accions concretes per protegir el medi ambient. Per cada esdeveniment, Música pel Clima planta un arbre i utilitza un equip de so alimentat amb energia solar per assegurar-se que l'impacte ecològic sigui mínim. Aquest model no solament redueix l'impacte ambiental, sinó que també serveix com a altaveu per a iniciatives ecologistes. El catàleg musical de Música pel Clima inclou artistes i bandes compromeses amb la sostenibilitat, capaces d'adaptar-se a diferents tipus d'esdeveniments. Aquesta flexibilitat permet que qualsevol activitat cultural pugui esdevenir una plataforma per conscienciar sobre la crisi climàtica, alhora que la combinació d'art i ecologisme transforma cada actuació en una experiència única, on la diversió i la consciència ambiental van de la mà.

Música pel Clima s'alinea amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides i l'Agenda 2030 i contribueix directament, amb la seva acció pel clima, a conservar la biodiversitat i regenerar el sòl. A més, des del projecte també reivindiquen altres accions vinculades a la producció i desenvolupament d'esdeveniments musicals i culturals, com ara la promoció de gots reutilitzables en festivals i concerts, l'oferta d'opcions gastronòmiques veganes en esdeveniments, l'ús de vestuari sostenible, de segona mà o de comerç just, les campanyes de recollida de signatures per a causes ecologistes, la compensació d'emissions relacionades amb l'energia i el transport i la col·laboració amb organitzacions ecologistes per combinar cultura i divulgació científica.

D'altra banda, Música pel Clima no només actua com un altaveu de l'emergència climàtica, sinó que també **col·labora amb projectes ecologistes del País Valencià**. Desert Leaves és una fundació dedicada a la reforestació de zones devastades pels in-

cendis a zones com la vall de Pego i Ebo i és un projecte clau per a la regeneració del sòl i la conservació de la biodiversitat. **Pobles Circulars** és una iniciativa d'autogestió de residus orgànics que promou l'economia circular i la captura de CO₂ mitjançant la producció de compost. **Ambiens** és una associació que treballa en la conservació de la marjal de Rafalell i Vistabella, un espai natural amenaçat per la pressió urbanística i el canvi climàtic. Per mitjà d'aquestes col·laboracions, el projecte s'assegura que l'impacte dels seus concerts transcendeix el pla cultural i arriba directament al territori, exemplificant la filosofia que segueixen de pensar globalment i actuar localment.

UNA MIRADA GLOBAL: APRENDRE DE PROJECTES SIMILARS

Tot i que Música pel Clima és una iniciativa única pel seu enfocament integrador, existeixen altres projectes arreu del món que també exploren la connexió entre cultura i sostenibilitat, com el festival anglès Glastonbury. Aquest festival ha estat pioner en la creació d'un model de conscienciació ambiental a gran escala, ja que ha implementat mesures com l'eliminació del plàstic d'un sol ús i l'impuls del transport compartit per reduir les emissions de CO₂. A més, col·labora amb organitzacions per fomentar un canvi d'hàbits entre el públic i les empreses involucrades en l'esdeveniment, establint un referent de sostenibilitat a la indústria cultural. D'altra banda, el projecte "Sounds for the Planet" combina actuacions musicals amb tallers de sensibilització ambiental, oferint no tan sols entreteniment, sinó també una plataforma educativa que empodera el públic per actuar proactivament davant la crisi climàtica.

Aquestes experiències posen de manifest que el sector cultural juga un paper fonamental en la transformació cap a una societat sostenible. Música pel Clima se suma a aquest moviment global amb una veu pròpia, arrelada al territori valencià, i amb un compromís ferm per desenvolupar accions locals que tinguin un impacte global. La seva proposta no només s'adapta a la realitat local, utilitzant la música i les arts com a eines per transmetre missatges d'emergència ambiental, sinó que també es tradueix en accions tangibles com la reutilització de materials, la compensació d'emissions i la creació d'espais de formació i reflexió. D'aquesta manera, Música pel Clima promou la sostenibilitat i contribueix a crear una nova consciència social que impulsa el canvi necessari per salvar el planeta.

LA MÚSICA COM A MOTOR DE CANVI: EL COMPROMÍS PER UN PLANETA VIU

Música pel Clima ens recorda que la cultura, mitjançant la música, té el poder de transformar consciències i accions, i que és possible, amb compromís i creativitat, contribuir activament a la preservació del planeta. En un moment de crisi ambiental global, iniciatives com aquesta mostren el camí cap a un futur més sostenible, assenyalant que **l'art no sols és un mitjà d'entreteniment, sinó una eina poderosa per a l'acció climàtica.** Com afirma el seu lema "Viui la música en un planeta viu", Música pel Clima ens convida a viure l'experiència musical com una celebració de la natura, recordant-nos que únicament un planeta saludable pot garantir un futur ple de música, creativitat i vida per a les generacions futures.

Campanya de reforestació "Un concert, un arbre" de Música pel Clima.

L'IMPACTE DE LA DANA: RESISTIR I RECONSTRUIR DES DE L'ACCIÓ COMUNITÀRIA

El País Valencià, amb la seva rica tradició cultural i el seu valor paisatgístic, ha estat durament colpejat per la DANA del passat 29 d'octubre, un episodi meteorològic extrem que ha deixat al descobert la vulnerabilitat del territori davant el canvi climàtic. Les inundacions van causar danys personals devastadors, així com a habitatges, espais comunitaris, ecosistemes locals i projectes de vida, incloent-hi iniciatives culturals com Música pel Clima. El projecte va veure afectades les seves infraestructures i capacitat operativa, fet que va posar a prova la seva resiliència.

Enmig d'aquesta crisi, la solidaritat comunitària i les xarxes d'economia solidària han esdevingut un motor fonamental per a la recuperació. És en aquest context que es va impulsar el Fons Comunitari per la DANA, un projecte liderat per la Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària del País Valencià (XEAS), la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (XES), REAS Red de Redes i altres entitats comunitàries i de l'economia solidària d'arreu de l'estat. Aquest fons vol fomentar una reconstrucció digna, arrelada al territori i orientada a una transformació ecosocial a llarg termini.

Els recursos recaptats es destinaran amb total transparència a projectes estratègics que garanteixin la recuperació d'habitatges, l'enfortiment de la vida comunitària, l'impuls de l'agroecologia i el suport a l'economia de proximitat. Música pel Clima és una de les iniciatives beneficiàries, la qual cosa reflecteix l'esperit del fons: escoltar les necessitats del territori i apostar per projectes que no tan sols reconstrueixin, sinó que també siguin llavor d'un futur més just i sostenible. Per tant, la reconstrucció no ha de ser només física, sinó també social, econòmica i comunitària. Com els mateixos impulsors de Música pel Clima afirmen, "la solidaritat col·lectiva és clau per fer front als reptes de l'emergència climàtica".

Web de Música pel clima: <https://www.musicapelclima.org/>

LA SOLIDARITAT QUE VA SORGIR DEL FANG

JOAN CANELA

JOAN CANELA

Joan Canela
Periodista

Víctor viu a València. A la capital, la inundació provocada per la DANA del 29 d'octubre sols va afectar tres barris situats al sud del llit nou del Túria. El Túria, precisament, va ser desviat del centre de la ciutat després del gran desbordament del 1957. El nou llit, diuen, va "salvar" València en contenir la crescuda del riu. La contrapartida és que va condemnar l'Horta Sud. Les grans infraestructures creades per aquell desviament van fer de barrera, i quan l'aigua va desbordar els barrancs del Poio i la Saleta no va tenir lloc per on sortir. La resta, com es diu habitualment, és història.

Però tornem a Víctor. Ell no és de València, ni de l'Horta Sud, sinó d'Algemesí, a la comarca de la Ribera. Allí va ser el riu Magre el que va desbordar-se i va anegar bona part de la ciutat. La Ribera, com el seu nom indica, és zona de barrancades i desbordaments. Hi ha una cultura pròpia molt arrelada sobre el tema. L'última important, el 1982, és coneguda com la "pantanada de Tous". Víctor encara no havia nascut, però és igual. El record és col·lectiu i traspassa generacions.

Per això era tan conscient del que implicaven les notícies que arribaven aquest passat 29 d'octubre. "Mon pare estava tancat a la feina i ma mare sola a casa. Li anava cridant fins que es tallà la comunicació. Havia de fer alguna cosa però no sabia què. Estava a punt de l'atac d'ansietat", explica.

Estat dels carrers a Benetússer, el 31 d'octubre.

Veïnes i voluntàries traient el fang al barri de La Torre, de València, l'1 de novembre.

En un moment en què el responsable d'emergències del govern valencià encara no havia arribat al seu lloc de treball i que les zones afectades havien quedat pràcticament aïllades ja va néixer la Xarxa Suport Mutu DANA, la primera iniciativa de caràcter associatiu pensada per ajudar els damnificats. “Vaig crear un compte a Trello [una plataforma d'oficina virtual] i a diferents xarxes socials amb la idea de posar en contacte gent que necessitava alguna ajuda específica amb gent que poguera oferir-la – continua Víctor– i després vaig començar a difondre-la, sobretot demanant col·laboració per a la gestió pels grups de Whatsapp de diferents entitats on participe, com la Jove Muixeranga de València”.

Les primeres hores, per l'estat mateix de les comunicacions, es tractava de posar en contacte gent dels mateixos municipis o barris i per resoldre coses tan bàsiques com el menjar, l'aigua o roba seca. I això és exactament el que va passar. Al contrari del que expliquen a les pel·lícules sobre col·lapses, on la desaparició de l'estat provoca de forma automàtica una lluita caníbal de tots contra tots, en aquestes zones sense llum, aigua, internet, telèfon, gas i aïllades físicament, la reacció va ser exactament la contrària: els habitants dels pisos alts refugiaven els seus veïns dels baixos, els qui tenien butà cuinaven per a la resta amb el

menjar que aportava tothom abans que es fes malbé als congeladors apagats, la gent anava als supermercats a remenar entre el fang per a proveir-se i després ho repartia entre la gent gran o amb mobilitat reduïda que no podien sortir de casa... Davant una situació d'emergència absoluta i total desampar de les institucions, la reacció espontània, el moviment reflex d'una gran majoria, va ser ajudar-se i cooperar.

Al contrari del que han ressaltat els mitjans, els casos de saqueigs o violència –més enllà de proveir-se de productes de primera necessitat a comerços que ja havien estat arrasats per l'aigua, cosa que és totalment comprensible– han estat anecdòtics comparats en l'actitud generalitzada d'ajudar-se.

LA RIUADA SOLIDÀRIA

I això només va ser la primera resposta. Els següents dies i setmanes, una enorme onada solidària va alçar-se, primer a l'àrea metropolitana de València i les comarques pròximes, i després al conjunt dels Països Catalans i l'estat espanyol. Desenes de milers de persones van mobilitzar-se de múltiples formes per tal d'ajudar els damnificats.

Des de l'inici, la iniciativa dels voluntaris va anar per davant de les autoritats i les va desbordar. Cada dia, milers i milers de persones creuaven els rius del Túria durant quilòmetres –caminant o en bicicleta– per portar productes de primera necessitat o ajudar a retirar el fang amb les pròpies mans. La resposta institucional va ser sempre la d'intentar desmoralitzar o impedir l'accés dels voluntaris, encara que mai va atrevir-se a complir les amenaces. No cal dir que, per sort, també va fracassar en aquest àmbit.

Resulta obvi que aquesta primera reacció espontània i autoorganitzada hauria estat molt més eficient amb certes estructures de coordinació, però aquestes no hi eren. L'alternativa als voluntaris, però, era simplement deixar els afectats abandonats. “Els primers dies, quan als carrers no hi havia ni bombers ni policia ni res, els voluntaris eren, més enllà de l'ajuda material, la nostra connexió amb el món, l'única prova que no havíem estat oblidats i que algú es recordava de nosaltres”, explica una veïna de Benetússer, a l'Horta Sud.

La Xarxa de Suport Mutu DANA no va ser l'única iniciativa que va crear-se en aquest moment, encara que probablement va ser la primera i una de les més eficients a l'hora de canalitzar l'ajuda. El secret és que la seva activitat va desenvolupar-se a partir de xarxes ja preexistents en els moviments socials. “La Xarxa ha funcionat perquè hi ha un moviment popular organitzat, unes dinàmiques de funcionament, que encara que no siguin per a emergències, són adaptables, i una afinitat política, no naix del no-res”, explica Mireia, una de les actuals portaveus.

Sindicats, centres socials, col·lectius d'estudiants o migrants o assemblees feministes..., els responsables de la Xarxa posen sobretot en valor la importància d'un teixit associatiu i una cultura de la cooperació. La col·laboració amb la Xarxa de Casals i Ateus dels Països Catalans, que han aportat milers de voluntaris, material i desenes de milers d'euros, han posat encara més en valor aquest tipus d'estructures. “Si em preguntes què recomanaria fer a partir d'ara, jo diria que fer-se soci d'un casal, perquè si tornen a passar fets similars, els necessitem i molt”, explica un portaveu de la Xarxa de Casals.

Des dels inicis de posar en contacte particulars, Suport Mutu DANA passa a vehicular bona part d'aquesta solidaritat que ve de fora. “Ens convertim en referent de gent d'altres territoris, que ens pregunten què necessitem, com ajudar”, continua Mireia.

De nou, la incapacitat governamental posa encara més en valor la tasca d'aquestes xarxes veïnals. “Jo em vaig trobar de sobte decidint a quins municipis havien d'anar els camions cisterna. I

Cotxes apilats a l'entrada de Benetússer (Horta Sud) el 31 d'octubre.

qui era jo? No crec que em pertocara fer aquesta faena. Durant setmanes em costava dormir”, confessa Mar, voluntària de la Xarxa. També reconeix, però, que “l'experiència ha estat brutal”. “Ens ha permès veure com tothom donava el millor de si mateix”, repeteixen les voluntàries preguntades.

I ARA, LA RECONSTRUCCIÓ

Però, és possible mantenir aquest mateix impuls solidari passada la primera emergència i fer-lo servir en l'anomenada “reconstrucció”? De fet, la pregunta podria anar encara més enrere i qüestionar-nos el mateix terme de “reconstrucció”: es tracta de deixar-ho tot tal qual com estava amb el mínim temps possible –i a esperar la pròxima DANA– o es pot aprofitar per a construir alguna cosa millor en els àmbits territorial, urbanístic, social i econòmic?

La resposta a aquestes preguntes segurament la trobarem al barri d'Orba a Alfafar, més conegut per Parc Alcosa per l'acrònim de l'empresa constructora, Alfredo Costa SA. Al Parc Alcosa hi viuen unes 6.000 persones i allí hi trobem la història comuna de tots aquells barris alçats a corre-cuita en ple desenvolupisme franquista: edificis de mala qualitat, altíssims nivells d'atur i pobresa, serveis arrencats lluita a lluita des de la dècada del 1970, la crisi de l'heroïna del 1980, les noves migracions a partir dels 2000...

Al Parc Alcosa, però, hi ha també una de les experiències autogestionàries contra la pobresa i l'exclusió més reeixides del País Valencià. La Koordinatora de Kol·lectius del Parc agrupa una cooperativa d'inserció laboral, un grup de joves i una plataformes d'iniciatives socials, entre d'altres.

El 29 d'octubre, com tota la zona, el barri va ser arrasat per l'aigua, però a més, per les característiques com va ser construït va quedar especialment aïllat i pel tipus de població, doblement oblidat.

“De sobte, a nosaltres que sempre ens havien criminalitzat, marginat, deixat de banda, érem l'única força organitzada al barri. Per aconseguir menjar, aigua, medicaments, tot allò més bàsic,

la gent ens havia de demanar a nosaltres, perquè l'estat i les institucions havien desaparegut”, explica Toni, un dels activistes amb més experiència de la Koordinatora. Ara mateix, un supermercat popular als locals d'un antic Consum garanteix la distribució de l'ajuda humanitària mentre que un servei social autogestionat s'encarrega del repartiment porta a porta de la població amb més problemes de mobilitat.

De nou, l'existència d'un teixit social previ ha esdevingut clau per posar en marxa ràpidament els serveis més bàsics i garantir la vida. La feina de la Koordinatora, però, no s'ha acabat amb la primera emergència, sinó que miren més enllà: “Més que reconstruir nosaltres preferim el terme desconstruir –reflexiona Toni– perquè no volem tornar al vell món del 35% d'atur i gent sense casa i cases sense gent”.

Amb l'autoritat que els donen les dècades d'experiència autoorganitzativa i la seua eficient resposta els primers dies posteriors a la DANA, la Koordinatora ha llançat la proposta dels Comitès Locals d'Emergència i Reconstrucció. “Uns organismes que garantisquen que la reconstrucció es fa a favor de la població més vulnerable i dels afectats, i no del ‘negoci dels de sempre’ i que han de comptar amb la participació de totes les associacions, esglésies, xicotets negocis, empreses locals, personal de col·legis i centres de salut, etc. que ho desitgen, i per descomptat de l'ajuntament de cadascun dels municipis”, tal com expressen al manifest on s'ha difós la proposta.

De la proposta inicial del Parc Alcosa, la idea s'ha estès ja a la majoria de poblacions de l'Horta Sud i les presentacions i trobades s'han anat multiplicant. El projecte compta amb el suport de la Xarxa d'Economies Alternatives (XEAS) del País Valencià per tal de fomentar la creació de cooperatives en l'àmbit econòmic, però també consideren imprescindible impulsar les infraestructures socials. A Algemesí ja han començat les reunions per crear l'Ateneu Popular de La Ribera amb el suport de la Xarxa d'Ateneus i Casals.

Més enllà del malestar contra un o altre polític, una cosa molt més profunda s'està movent a la zona afectada per la DANA. Més profunda, constructiva i amb capacitat i ganes de mirar al futur.

TRANSFORMAR LA CULTURA A TRAVÉS DE LES COOPERATIVES

Joel Solé Lamich

1r Premi Millor Treball de Fi de Grau
Premis economia social 2024

El treball final de grau premiat en l'edició 2024 dels Premis de l'Economia Social, *Hegemonia cultural en la producció d'audiovisuals de ficció i documental a Catalunya*, ha investigat si les cooperatives poden oferir una cultura alternativa a la capitalista i quines serien les principals característiques d'una hegemonia cultural cooperativa.

A partir d'entrevistes a productores de ficció i documentals catalanes, s'han estudiat els valors propis de les societats limitades i de les cooperatives, tenint en compte que en unes la propietat pertany a una part del personal de l'empresa, mentre que en l'altra correspon a tot el personal. El treball s'ha centrat a estudiar els valors que organitzen el treball a l'empresa, els continguts audiovisuals que volen produir, les motivacions per constituir-se com a empresa i el que significa ser una productora d'èxit.

Les figures 1 i 2 mostren els principals resultats de la recerca, amb núvols de conceptes que representen els trets més destacats de la cultura productiva de les empreses societats limitades i les cooperatives.

Figura 1. Valors principals de les societats limitades audiovisuals

Figura 2. Valors principals de les cooperatives audiovisuals

L'AUTORIA COM A PRINCIPI CULTURAL DEL CAPITALISME

En les societats limitades petites i mitjanes, el concepte d'autoria de les obres cobra molta importància, ja que els permet diferenciar-se de les grans empreses audiovisuals i a la vegada reforçar el concepte d'individualisme que justifica la verticalitat de la propietat de l'empresa. Així mateix, recalquen la implicació del personal, ja que l'estructura vertical comporta una alienació respecte de la producció, que fa necessari incidir en aquest aspecte per mirar que el personal treballi per l'empresa com si en fos propietari.

Per al bon funcionament de l'empresa, també és fonamental la delimitació de les activitats en camps separats que s'assignen a unes persones segons la seva formació i experiència professional. És a dir, cal respectar els rols de producció, direcció, elaboració del guió, càmera, etc. La jerarquia, juntament amb els rols, són defensats per construir una marca d'autor. Tot i que darrere d'un autor es troba un equip de persones que contribueixen a formar la seva marca, cal una organització estricta per atribuir el resultat del treball a l'individu. El culte a la individualitat permet a la classe capitalista emmascarar la violència estructural del sistema econòmic amb arguments racionals que destaquen trets personals o mèrits propis per legitimar com han arribat a la seva posició social. És a dir, que reforçar el concepte d'autoria reporta un avantatge a la classe dominant, perquè contribueix a justificar l'apropiació i distribució desigual de la propietat privada dels mitjans de producció.

Així mateix, l'autoria facilita també la clausura de la classe capitalista en el sector del cinema, ja que per passar pel circuit del reconeixement de l'autoria sol ser necessari un entorn familiar ben situat o comptar amb un capital suficient que faci d'entrada. El reconeixement en els premis i altres distincions, en realitat, no té tant a veure amb l'obra ni l'esforç en el treball, com amb oferir oportunitats als membres de la classe social dominant o els discursos que afavoreixen les idees dominants, com l'individualisme. Les conseqüències de l'individualisme tindrien les seves contrapartides col·lectives, com una menor consciència de classe i una menor mobilització cap a objectius compartits com un canvi en la distribució de la propietat dels mitjans de producció. Per tant, la individualitat serveix per refusar concepcions col·lectives sobre les desigualtats socials. Les societats limitades petites i mitjanes es troben també que han d'operar amb unes condicions de l'estructura del sector que fan difícil l'encaix amb el concepte d'autoria, ja que moltes necessiten finançar-se amb subvencions públiques, cosa que les fa gairebé inevitablement col·laborar amb televisions o plataformes. Al seu torn, aquestes estan interessades en projectes que els puguin atreure espectadors, un fet que explicaria per què bastantes productores valoren el seu èxit en funció de si arriben al màxim de públic i aconsegueixen satisfer-lo amb emocions com la sorpresa, la molèstia o la inspiració, per exemple.

Algunes d'aquestes petites i mitjanes empreses assenyalen que les grans impulsen el sector cap a una uniformització i simplificació dels continguts, evitant dissonàncies amb el sistema econòmic i polític que puguin desembocar en un pensament crític. De totes maneres, fan una crítica des de l'autoria i la legitimació de l'administració pública que, d'una banda, reforça les idees dominants del capitalisme i, de l'altra, actua al servei de la classe dominant.

MTK Space.

En relació amb aquest darrer terme, les condicions per obtenir ajudes que l'Estat imposa són una càrrega burocràtica, una solvència financera i una experiència excessives. Uns factors que beneficien les grans productores, que s'emporten la major part de finançament públic i, a més, poden també participar en les ajudes destinades a productores independents.

ELS PRINCIPIS CULTURALS DEL COOPERATIVISME

Les productores cooperatives valoren l'horitzontalitat del seu funcionament com a empresa, que les decisions es prenguin per consens, que cada membre tingui el mateix dret de veu, vot i responsabilitat. Un principi necessari perquè la propietat de l'empresa segueixi sent administrada de manera col·lectiva.

La interdependència entre els membres de l'organització per tirar endavant l'empresa, promou la solidaritat, ja que tots són igualment responsables del seu funcionament i viabilitat. Al seu torn, practiquen una solidaritat externa, ja que s'impliquen en la vida social d'on es troben i contribueixen al benestar de la comunitat. En aquest sentit, posen molta importància en la justícia social, tant en l'organització interna, com en els continguts que creen i la seva relació amb tercers. Parlen de responsabilitat sobre la representació dels col·lectius en les seves obres.

La diversitat no només és important en les seves obres, sinó també és necessària en l'estructura de l'empresa. Com que no s'organitzen de manera jeràrquica, la diversitat ofereix oportunitats per tirar endavant projectes tenint en compte la voluntat dels seus membres. En les entrevistes s'ha observat que les cooperatives tenen uns rols menys marcats i algunes tasques es reparteixen segons les preferències individuals.

Un altre tret que han destacat les cooperatives és la memòria històrica, que juga un paper crucial en explicar com la situació actual de desigualtat es deu a unes relacions de producció desiguals. La memòria històrica fa augmentar la consciència sobre la necessitat de canviar el sistema econòmic i promou la mobilització social. En ampliar la consciència de classe, el cooperativisme pot avançar cap a una hegemonia cultural cooperativista.

Per preservar els valors de les cooperatives en un entorn econòmic capitalista, recalquen que és crucial la seva autonomia. Per exemple, no col·laboren amb empreses que considerin contràries als seus principis i procuren no involucrar-se en projectes que augmentin la seva precarietat. L'organització cooperativa és vista com un mitjà d'autoocupació i de promoure els drets laborals en un mercat inestable i precari.

CAP A UNA HEGEMONIA CULTURAL COOPERATIVISTA

La voluntat de créixer que han mostrat algunes cooperatives es podria explicar per arribar a fer una major incidència en la societat. En aquest sentit, l'absència d'estructures cooperatives grans impedeix desenvolupar certs tipus de projectes audiovisuals, com llargmetratges de ficció, que necessiten un pressupost, estructura i solvència més gran.

Aquest tipus de projectes podrien difondre l'hegemonia cooperativista, com explica una cooperativa entrevistada: “ara està molt en auge el tema de l'habitatge cooperatiu..., podríem estar creant una ficció, de com es crea tot un procés d'una unitat de convivència dintre d'un habitatge cooperatiu. Aquest any es complia el 125è aniversari del primer congrés del cooperativisme català, per què no estem fent una pel·lícula de ficció d'això?”.

El salt d'escala que plantegen les cooperatives audiovisuals entrevistades suposa dilemes de precarització, ja que per produir llargmetratges de ficció cal molt personal treballant en moments puntals. Per això, les productores coincideixen que és necessari intensificar la cooperació entre cooperatives. Per exemple, una cooperativa de segon grau podria reunir la força de treball necessària per als projectes de més abast, sempre mantenint l'autonomia i viabilitat de cada cooperativa. Cal remarcar que la majoria de productores petites comptaven amb una altra línia de negoci viable abans de començar a produir obres pròpies. Produïen audiovisuals per encàrrec, per a mitjans de comunicació, el sector públic o empreses que comercialitzen productes o serveis. S'ha de tenir present que aquesta estructura ha estat necessària perquè hagin pogut passar a fer producció pròpia.

El finançament que es troba en les subvencions de les administracions públiques per a produccions audiovisuals (l'ICAA i ICEC) necessita aliances amb productores o creadores que hagin passat pel reconeixement de l'autoria, és a dir, que hagin pogut produir alguna obra de més envergadura. Tot i que aquests actors responen a un altre tipus d'hegemonia, moltes cooperatives han explicat que col·laboren amb empreses que, encara que no siguin cooperatives, comparteixen part dels valors cooperatius. Així mateix, la recerca empírica ha mostrat que algunes productores amb estructures capitalistes també volen transformar i convidar a la reflexió amb els seus continguts. Televisions locals o plataformes com Filmin admeten obres independents i podrien ser altres aliades per eixamplar l'hegemonia cooperativista.

Altres fonts de finançament a què sovint recorre les cooperatives són les campanyes de micromecenatge, subvencions públiques de l'economia social i solidària o altres subvencions específiques que promouen la producció cultural regional. Així mateix, cooperatives amb un major volum de facturació podrien col·laborar amb la producció audiovisual a través dels seus fons obligatoris d'educació i promoció cooperativa.

Drac Màgic.

METODOLOGIA

De les 1.093 empreses que es dediquen a la producció de cinema, televisió i altres audiovisuals, 28 són cooperatives de treball associat¹. Per tant, les productores cooperatives representen tan sols un 2,5 % del sector. En aquest treball han participat 10 societats limitades (66 %) i 5 cooperatives (33 %) de manera voluntària, que han estat entrevistades per videoconferència durant el període d'abril a juny de 2023. El nombre d'entrevistes ha vingut determinat per la saturació teòrica, és a dir, quan les noves entrevistes no aportaven més informació respecte de les entrevistes fetes anteriorment. Totes les productores entrevistades tenien més de quatre anys en el moment de ser entrevistades i eren de mida petita i mitjana.

Les entrevistes han estat transcrits i analitzades amb la tècnica de codificació, que consisteix en un procés cíclic de (1) fragmentar els discursos en unitats de significat que expliquen situacions concretes com “donar oportunitats als joves”, “donar suport a la persona responsable” o “respectar les funcions”; (2) agrupar les unitats de significat per categories que engloben conceptes més amplis com “responsabilitat”, “solidaritat” o “professionalitat”; i (3) agrupar les categories per temes segons el context en què s’han expressat les idees, per exemple, els “valors de treball”, “continguts que volen produir” o “significats de productora d’èxit”.

En total, s'han identificat nou-cents trenta fragments, assignats a cent seixanta categories, classificades en catorze temes. A propòsit de resumir, en aquest article es mostren només dos nivells de conceptes que engloben les categories més representatives dels principals temes en què s'ha centrat el treball. Així, s'ofereix una visió global de la cultura productiva de les dues tipologies d'empreses, societats limitades i cooperatives. L'anàlisi dels resultats s'ha dut a terme des d'un punt de vista materialista-crític, és a dir, tenint en compte com la cultura contribueix a reforçar els principis que regeixen les relacions de propietat i producció econòmica (capitalisme/cooperativisme).

1- Informe del Sector Audiovisual a Catalunya (ACCIÓ, 2024) i Registre General de Cooperatives de la Generalitat de Catalunya (2024)

“En un món canviant, quedar-se quiet (resistir) és quedar-se enrere.
En canvi, persistir és tenir un objectiu,
una meta que activa la motivació i l'optimisme.”

Aprendre a gestionar el canvi i la incertesa

Ricard Pedreira
Economista

El llibre parla de la gestió del canvi, del funcionament del cervell com a productor del futur, dels aprenentatges i d'educar-nos en la transformació, entre altres qüestions. Quan pensem que van mal dades, hem de resistir o hem de persistir? Aquesta és la pregunta. Deixar-ho córrer o continuar aprofundint en el tema? I com es relaciona tot plegat amb el cooperativisme?...

La tesi de l'assaig és que l'actitud dels adults davant el canvi hauria de ser la persistència, ja que promou una mentalitat curiosa i transformadora, que porta al creixement personal i social. Si la combinem amb la reflexió i la introspecció, ens pot allunyar dels dogmatismes.

L'autor, David Bueno, és nascut a Barcelona el 1965: és doctor en Biologia, professor de la Universitat de Barcelona i investigador a la Universitat d'Oxford.

Un exemple que exposa és sobre el biòleg i premi Nobel, Alexandre Fleming, una persona –diu– desendregada. Sembla que un cert desordre resulta intel·lectualment estimulante. L'any 1928 se li va contaminar un cultiu. En lloc de destruir-lo i tornar a començar, va decidir conservar-lo i observar-lo amb cura. I va adonar-se que al voltant d'aquest

fong (*Penicillium notatum*), els bacteris es morien. Sense buscar-ho, per respondre amb curiositat, per persistir, va trobar la penicil·lina.

Un altre aspecte interessant de la gestió és el Comportament Organitzatiu Positiu, que tracta de treballar conjuntament el rendiment i la satisfacció personal. No tots els gestors en saben...

Sobre el tema dels canvis en les organitzacions, n'hi ha que es poden intuir amb una certa anticipació i reben el nom en clau de “rinoceronts grisos”, mentre que n'hi ha d'altres, dits “cignes negres”, que es produeixen de manera sobtada i completament imprevisible. Sembla que el nom està tret d'una de les sàtires del poeta romà Juvenal. (*rara avis in terris nigroque simillima cycno*). L'actuació sobre cada situació depèn de l'experiència que es tingui sobre la situació concreta.

L'ús de les paraules és fonamental. Les paraules expressades o llegides tenen poder sobre les nostres accions i canvien la resposta emocional. L'estat d'ànim de la persona altera el significat de les paraules i les paraules alteren el seu estat d'ànim. Sobre aquest tema, deia Timothy Snyder: “Enfada't amb l'ús traïdor del vocabulari patriò-

tic". Un altre exemple és, en l'episodi de la COVID, els mitjans usaven sovint l'expressió "tots érem soldats en aquesta batalla", i no es va sentir mai "que era una situació que superaríem amb seny". També es pot observar que els mitjans de comunicació usen expressions "dures" quan volen impressionar més els seus oients.

El mètode científic sempre s'inicia amb una pregunta. Llavors cal analitzar quines informacions prèvies tenim i formular una resposta possible a la pregunta formulada (una hipòtesi). Després cal posar-la a prova, per assumir-la o refusar-la.

La persistència és conseqüència de l'optimisme, la cerca de novetat, l'esforç o la sensació de recompensa. Per a la motivació cal tenir un repte assequible, una qüestió o una situació a superar.

La criança i la interacció social són importants. Un sistema educatiu que promogui la reflexió, l'esforç i la creativitat, a través de la curiositat, la sorpresa i l'alegria, contribuirà a formar persones més proactives, amb més capacitat d'autoanàlisi i amb més competències per a la gestió emocional.

"Les persones que mostren una mentalitat fixa (que no volen canviar) acostumen a centrar-se en els problemes i prou, mentre que les que tenen una mentalitat de creixement fan servir els problemes com a font de nous aprenentatges i es fixen en les solucions"

Persistir o tenir la voluntat de fer-ho és important. Sabem que la voluntat no és innata, que es construeix també amb l'experiència. Hi ha quatre destreses que s'hi relacionen: 1) racionalitzar les emocions, per reconduir-les quan cal-

gui; 2) reflexionar "com a vacuna contra els dogmatismes"; 3) decidir prenent la millor decisió possible (i el risc de no encertar-la), i 4) capacitat d'executar les decisions preses cap a la fita marcada (p. 183).

I els que som adults què podem fer? Així com un culturista no en té prou a menjar suplements nutricionals, sinó que li cal exercitar-se, la manera de conservar les capacitats cognitives és exercitant-les, planificant, reflexionant, raonant i decidint, no acceptant dogmàticament el que ens proposen. "El benestar és un dels motors més poderosos del nostre comportament". Ja Aristòtil distingia dues maneres de benestar: l'hedonista, com a plaer personal, i el dit eudemònic, que recompensa el fet d'implicar-nos col·lectivament, per ajudar els altres i crear una societat més justa.

BUENO, DAVID

L'ART DE PERSISTIR

Barcelona Ara Llibres, 2024

ISBN 9788411730754

185 pàgines

22 x 15,2 cm

AMB EL SECTOR EDITORIAL I LLIBRER DEL PAÍS VALENCIÀ

Fem una crida a llegir llibres de l'editorial cooperativa **Sembra Llibres** i donar suport per les pèrdues produïdes per la *barrancà* de la comarca de l'Hora Sud, així com de la resta d'editorials, llibreries i teixit cultural i popular valencià arrasat per la gota freda.

Algunes de les editorials afectades són: Editorial Afers (Catarroja), L'Orquídia de Darwin (Torrent), Llibres de l'Encobert (Torrent), Sembra Llibres (Benimaclet-València), Edicions del Camacuc (Païporta), Edicions del Buc (la Pobla de Farnals), Andana Editorial (Picassent), Edicions Tres i Quatre (València), Edicions Bromera (Alzira) i Edicions del Bullent (Picanya).

Llista exhaustiva d'editorials afectades de l'Associació d'Editorials del País Valencià: www.editorialsvalencianes.org/editorials-2

També podeu ajudar les **llibreries afectades**, col·laborant amb la campanya Tornem la vida a les llibreries #dana2024 del Gremi de Llibrers de València: www.gremidellibrers.com/tornem-vida-llibreries/

**Representem, agrupem,
acompanyem i
visibilitzem...**

un model laboral compromès
amb la comunitat que es basa
en els valors d'autoajuda,
responsabilitat, democràcia,
igualtat, equitat i solidaritat.

**Cooperatives
de Treball**

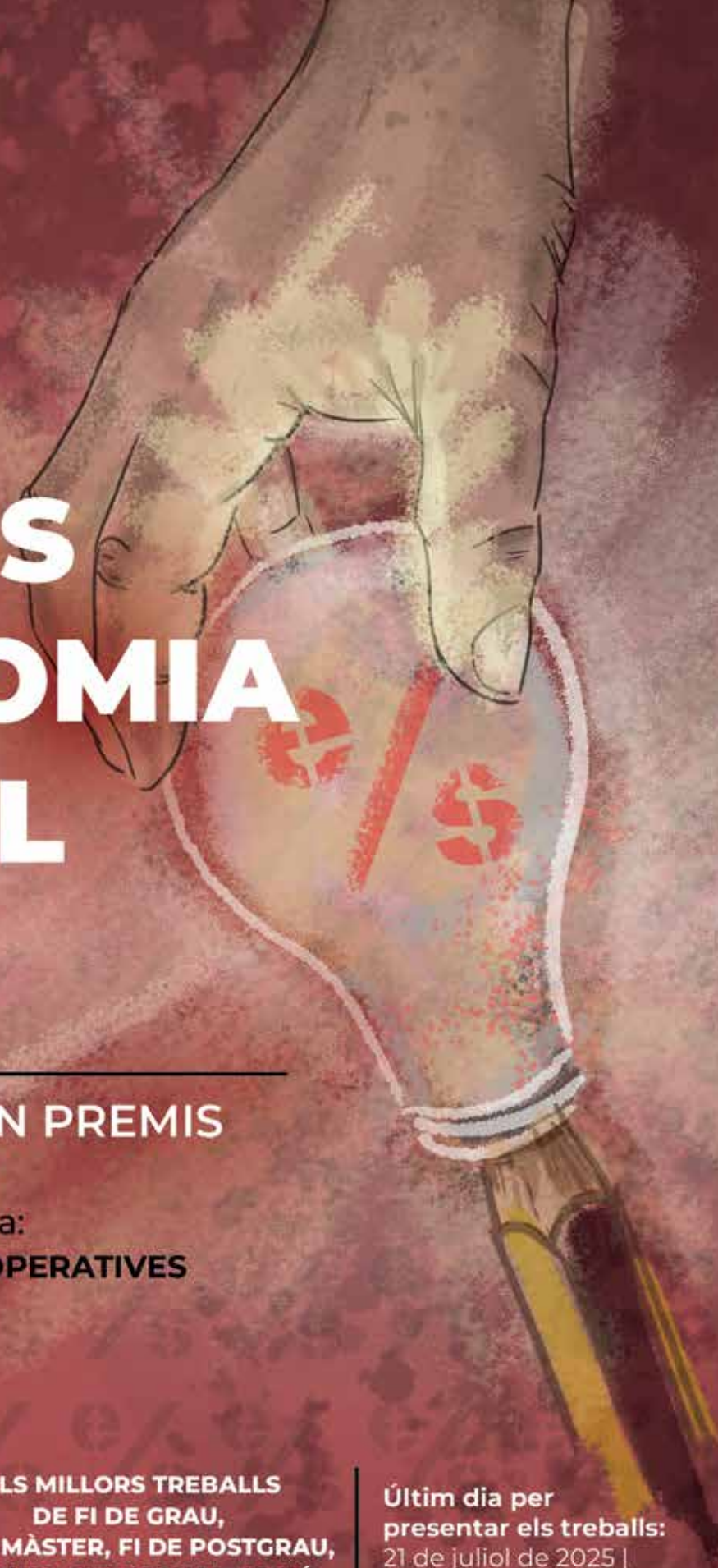
Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya
Premià 15, 1a planta. 08014 Barcelona
Tel: 93 318 81 62

cooperativest treball.coop

Participa en
la cultura
cooperativa!

T'ho expliquem a
nexe.coop

PREMIS ECONOMIA SOCIAL 2025

MÉS DE 9.000 € EN PREMIS

Fent el teu treball sobre
una temàtica vinculada a:
ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVES

Premis de fins a **1.300 €**
(més **300 €** en
productes i serveis del
mercat social)

**ELS MILLORS TREBALLS
DE FI DE GRAU,
FI DE MÀSTER, FI DE POSTGRAU,
DE CURS D'ESPECIALITZACIÓ,
O D'ARTICLES DE FI DE MÀSTER**

Últim dia per
presentar els treballs:
21 de juliol de 2025 |
premis@rocagales.cat

NOVES CATEGORIES!